

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2460/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. július havi kiegészítő emeléséről szóló 161/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése „amely után a jogosultnak a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. január havi emeléséről szóló 692/2021. (XII. 9.) Korm. rendelet 1. §-a alapján emelés (a továbbiakban: januári emelés) járt” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. július havi kiegészítő emeléséről szóló 161/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) 1. § (1) bekezdése „amely után a jogosultnak a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. január havi emeléséről szóló 692/2021. (XII. 9.) Korm. rendelet 1. §-a alapján emelés (a továbbiakban: januári emelés) járt” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítása, és megsemmisítése iránt, mivel az sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot.
- [2] Beadványában előadta, hogy a jogsérelme az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be. Számára a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal 2022. március 11-étől állapított meg nyugdíjat (az erről szóló határozatot az indítványához másolatban mellékelte), ezért elesett a Rendelet által a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 62. § (6) bekezdése alapján elrendelt nyugdíjemeléstől, mivel abban a szabályok szerint csak a 2021. december 31-e előtt nyugdíjba ment személyek részesülnek. Hivatkozott továbbá arra, hogy az ebben elmulasztott nyugdíjemelések csökkentik azt az alapot, amihez képest a következő években a Tny. 62. § alapján elrendelt nyugdíjemelések hatnak majd a nyugdíja emelésére, tehát az elmulasztott nyugdíjemelésnek tovagyűrűző hatása van a

nyugdíjára. Mindezek sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében számára biztosított megkülönböztetésmentességhez való alapjogot az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való joggal összefüggésben, mivel a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenesen, a születése időpontjára tekintettel zárja ki a nyugdíjemelésre jogosultak köréből. Beadványában továbbá hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére is.

- [3] A Pénzügyminiszter az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 57. § (1b) bekezdése alapján az indítványt érintően kifejtette álláspontját. Eszerint a jogalkotásról szóló törvény szerinti felhatalmazó rendelkezéseket a Tny. 62. § (3) és (4) bekezdése tartalmazza, míg a Tny. 62. § (6) bekezdése azt teszi lehetővé, hogy a Kormány a tényleges, illetve várható makrogazdasági folyamatok által indokolt esetben, a szükséges gazdasági feltételek megléte esetén a Tny. 62. § (1)–(5) bekezdésben foglaltakon túl további intézkedésekkel segítse a nyugdíjasokat. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése kapcsán pedig szükségesnek tartotta kiemelni, hogy a Tny. 62. §-ában foglaltak minden nyugdíjasra egyformán irányadóak, a nyugdíjba vonulók az ellátásuk kezdő időpontját követő év január 1-jétől minden megkülönböztetéstől mentesen jogosultak az emelésre.
- [4] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [5] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [6] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének elsődleges célja az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály révén bekövetkezett jogsérelem orvosolása. A panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében merül fel a panaszos alapjogainak sérelme (pl. 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]; 3367/2012. (XII. 15.) AB végzés; Indokolás [13], [15]). Az indítványozó előadta, hogy számára az illetékes megyei kormányhivatal 2022. március 11-étől állapított meg nyugdíjat, így elesett a Rendelet által a Tny. 62. § (6) bekezdése alapján elrendelt nyugdíjemeléstől, hiszen abban a szabályok szerint csak a 2021. december 31-e előtt nyugdíjba ment személyek részesülnek. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az indítványozó érintettsége a jelen alkotmányjogi panasz tekintetében fennáll, indítványozói jogosultsággal rendelkezik.

- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A sérelmezett jogszabályi rendelkezés 2022. július 1-jén lépett hatályba, ellene az alkotmányjogi panaszt 2022. november 8. napján – határidőben – nyújtotta be az indítványozó az Alkotmánybíróságon.
- [8] Az Abtv. 29. §-a értelmében – tekintettel az Abtv. 26. § (2) bekezdésre – az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (2) bekezdését amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt jogszabályi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [9] Az indítványozó beadványában többek között hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére azonban az nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [10] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében számára biztosított megkülönböztetésmentességhez való alapjogot az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való joggal összefüggés sértette a támadott rendelkezés, mivel a születése időpontjára tekintettel zárják ki a nyugdíjemelésre jogosultak köréből.
- [11] Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott: „az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van a tulajdonhoz. Ebből következően a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások esetében is a tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló) vagyoni jogi igényeket az Alaptörvény XIII. cikke védi. Azonban csak a jogosultsági feltételeket teljesítve megszerzett, a ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultság minősül olyan vagyoni értékű jognak, melyet az Alaptörvény XIII. cikke véd {29/2017. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [57]–[58]}” {3478/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3353/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}. A jelen alkotmányjogi panaszban támadott Rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 62. § (6) bekezdése alapján 2022. július 1-jétől – 2022. január 1-jei visszamenőleges hatállyal – 3,9 százalékkal hivatalból kell emelni a felsorolt nyugellátásokat és más ellátásokat. A Tny. 62. § (6) bekezdése pedig a Kormánynak szóló felhatalmazást rögzíti arra vonatkozóan, „hogy a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében a szükséges feltételek megléte esetén további kiegészítő intézkedéseket tegyen.” Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó sem állította, hogy a Rendelet 1. § (1)

bekezdése már megszerzett, ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultságát vonja el. Tulajdonként megszerzett, ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultságnak, s ezáltal az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a Rendelet 1. § (1) bekezdésének sérelmezett szövegrésze általi korlátozása így az indítvány kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként nem merül fel.

- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben állította a tulajdoni alapjogsérelmet, állítása szerint ugyanis a születése időpontjára tekintettel nem részesülhetett nyugdíjemelésben. A sérelmezett jogszabályi rendelkezésben azonban nem szerepel születési dátum, hanem azokat a már folyósított nyugellátásokat (és e tekintetben azzal azonos megítélés alá eső ellátásokat) sorolja fel a jogalkotó, amelyek esetében a törvényi felhatalmás alapján hivatalból kell emelni az ellátás összegét, minden arra jogosult számára egységesen. Ugyanakkor a törvényi felhatalmazás, azaz a Tny. 62. §-a (1) bekezdése szerint: „A tárgyév január 1-je előtti időponttól megállapított társadalombiztosítási nyugellátást” szükséges „a megállapítás naptári évét követően minden év január hónapjában az emelés évére tervezett fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben” emelni. Nem merül fel tehát a beadványban jelzett – az indítványozó születési dátuma alapján történő – megkülönböztetés, így az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme sem.
- [13] Mindezekre tekintettel a sérelmezett jogszabályi rendelkezést illetően az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseire figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. április 25.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

